

RESEARCH ARTICLE

Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın hayatı ve akademik çalışmaları

Nigar Yerlikaya¹, Özgül Küçükaslan²

¹Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
²Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye

Geliş:27.01.2021, Kabul: 29.03.2021
*nyerlikaya@ankara.edu.tr

Life story and academic studies of Prof. Dr. Ahmet Noyan

Eurasian J Vet Sci, 2021, 37, 2, 109-120
DOI: 10.15312/EurasianJvetSci.2021.333

Öz

Amaç: Bu çalışma, Türk Veteriner Hekimliğinin önemli yapı taşlarından olan fizyoloji alanının duayen akademisyenlerinden 103 yaşını dolduran meslek çınarımız Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın hem bilimsel yaşam öyküsünü ortaya koymak hem de veteriner hekimliği biyografisi arşivine katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın materyalini Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi arşivinde bulunan özlük dosyaları ve özel arşivinde olan orijinal dokümanlar oluşturmuştur. Konu ile ilgili eksik bilgiler yüz yüze röportaj yapılarak tamamlanmıştır. Belge analizi sonucunda elde edilen bilgiler retrospektif olarak değerlendirilerek yazıya aktarılmıştır. Arşiv belgelerinin künyelerini ve gerekli açıklamaları dipnotlarda belirtilmiştir.

Bulgular: Prof. Dr. Ahmet Noyan, YZE Veteriner Fakültesinden 1940 yılında mezun olmuş, fakültenin Fizyoloji Enstitüsünde 1943 yılında asistan olarak göreve başlamıştır. Lisansüstü eğitimini 1949 yılında ABD'de tamamladıktan sonra ülkesine dönen Noyan, 1951'de doçent, 1961'de profesör unvanını almış ve 1973'den itibaren Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD ve sonra Fen Fakültesi Biyoloji Bölümünde çalışmalarını sürdürmüştür. Meslek yaşamında 40 yılı aşkın sürede ulusal ve uluslararası alanda birçok bilimsel ve mesleki faaliyetlerde bulunan Noyan, 1984 yılında emekliye ayrılmıştır. Ülkemizde hayvan biyolojisinde radyoizotop araştırmalarına öncülük eden Noyan'ın alanında sıradışı bir başarı örneği olarak nitelendirilen "Yaşamda ve Hekimlikte Fizyoloji" adlı dev eseri, 19 baskısı ile tıp ve veteriner hekimliği öğrencilerinin başucu kitapları arasına girmiştir. Bilimsel kimliğinin yanı sıra şiir ve resim sanatına da ilgi duyan Noyan; Türkiye'de günümüzde kullanılan veteriner hekimliğine ait meslek amblemini de tasarlayıp çizen kişi olarak tarihe geçmiştir.

Öneri: Veteriner hekimliği mesleğinde iz bırakan meslek büyüklerimizin biyografi çalışmaları veteriner hekimliği tarihi alanında yapılan çalışmalar arasında önemli bir yere sahiptir. Belli bir alanda emeği geçen, alana katkı sunan, diğer meslek büyüklerinin de biyografilerinin çalışılması genç meslektaşlara öncülük ederek motivasyon sağlayacağından, biyografi çalışmalarının lisans ve/veya lisansüstü derslerde müfredata eklenerek işlenmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Ahmet Noyan, biyografi, fizyoloji, tıp tarihi, veteriner hekimliği tarihi

Abstract

Aim: This study was carried out in order to reveal the scientific life story of 103 year old Prof. Dr. Ahmet Noyan, who left a mark in the veterinary profession, as well as to contribute to the biography archive of veterinary medicine.

Materials and Methods: Prof. Dr. Ahmet Noyan's personal files in the archive of Ankara University Faculty of Veterinary Medicine and original documents in his private archive were created. Missing information on the subject was completed by interviewing face to face. The information obtained from the document analysis was evaluated retrospectively and transcribed. Identification of archive documents and necessary explanations are given in footnotes.

Results: Professor Dr. Ahmet Noyan who is a doyen academician of physiology which is one of the basic constituents of Turkish Veterinary Medicine; graduated from the HAI VF in 1940, and took up a position as an assistant in 1943. After completing his graduate education in the USA in 1949, Noyan returned to his country, became an associate professor in 1951 and a professor in 1961. Since 1973 he has continued his studies in the Department of Physiology at HUFM of Science Department of Biology. Noyan, who has been involved in many scientific and professional activities in national and international fields for more than 40 years in his professional life, retired in 1984. His book named "Physiology in Life and Medicine", which is described as an extraordinary example of success in his field, has become one of the bookmarks of medical and veterinary medicine students with its 19 edition. He was the pioneer of radioisotope researches in animal biology in Turkey and was deemed worthy of various awards as a scientist. Noyan, who went down in history as the person who also designed and drew the occupational emblem of veterinary medicine used today in Turkey, is interested in poetry and painting.

Conclusion: Biography studies of the elderly professionals who left their marks to the veterinary medicine have important place in history writings. Studying the biographies of elderly professionals and adding relevant courses to the curriculums can be suggested as they provide motivation and inspiration to the younger colleagues.

Keywords: Ahmet Noyan, biography, history of medicine, history of veterinary medicine, physiology

Giriş

Veteriner hekimliği tarihi alanında gerçekleştirilen biyografi çalışmaları, bilim insanı Veteriner Hekim Muzaffer Bekman tarafından başlatılmış, alanın önde gelen akademisyenlerinden olan Prof. Dr. Nihal Erk ve Prof. Dr. Ferruh Dinçer'in çabaları ve alana katılan diğer akademisyenlerin çalışmalarıyla da zenginleştirilerek günümüze kadar devam ettirilmiştir (Başağaç ve Öztürk 2003, Küçükaslan ve Yerlikaya 2016). Veteriner hekimliği ve tıp eğitiminin temel alanlarından biri olan fizyoloji alanıyla ilgili çalışmalarıyla bilinen Prof. Dr. Ahmet Noyan, gerek veteriner hekimliği fizyoloji alanında gerekse tıp fizyoloji alanında ulusal ve uluslararası çalışmalarıyla fizyoloji eğitiminin yükselmesi için uğraş vermiş; "bilim insanı", "veteriner hekim" ve "sanatkâr" yönleriyle mesleğine, meslektaşlarına faydalı hizmetlerde bulunmuş bir bilim adamıdır (Sipahi 2008). Bu çalışma Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın bilimsel yaşamını ve sanatçı kişiliğini ortaya koyarak hem veteriner hekimliği biyografi arşivine hem de tıp tarihine katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın materyalini, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığı (AÜVF) Arşivinde bulunan Ahmet Noyan'a ait iki adet özlük dosyası, Ankara Üniversitesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı (VHTD) Biyografi ve Bibliyografya Arşivinde yer alan Ahmet Noyan Dosyası ve Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın özel arşivinden sağlanan orjinal materyaller oluşturmuştur. Konuyla ilgili kitap, dergi ve makalelerden de yararlanılmış; ayrıca Prof. Dr. Ahmet Noyan'la yüz yüze röportajlar yapılarak bilgi toplanmıştır. Belgelerin analizleri yapılarak, kronolojik biçimde yazıya aktarılmıştır. Arşiv belgelerinin künyseleri ve gerekli görülen açıklamalar dipnotlarda gösterilmiştir.

Bulgular

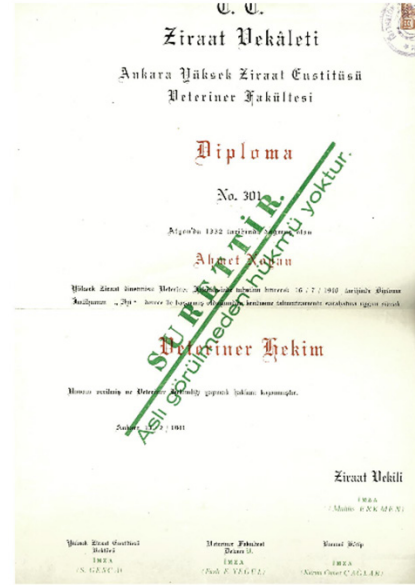
Yaşamı-Akademik Çalışmaları

Prof. Dr. Ahmet Noyan (Şekil 1) Birinci Dünya Savaşı'nın zor şartlar altında sürdüğü yıllarda Afyon'da oldukça fakir olan beş çocuklu ailenin üçüncü çocuğu olarak 1918 yılında dünyaya gelmiştir¹.

Şekil 1. Ahmet Noyan (1939-1950-1998)²

İstiklal Madalyası sahibi olan babası İbrahim Hakkı Bey mesleğine aşık bir subay olarak cephelelerde uzun süre savaşmıştır. Annesi Zeliha Hanım ise ev hanımı olarak zorlu şartlarda çocuklarını büyötmeye çalışmıştır¹. İlk ve orta öğrenimini Afyon İsmet Paşa İlkokulunda (1925-1930), lise öğrenimini ise Afyon Lisesinde (1930-1936) tamamladıktan sonra 1936 yılında Yüksek Ziraat Enstitüsü (YZE) Baytar Fakültesinde yüksek öğrenime başlamış ve oldukça başarılı geçen eğitim-öğretim hayatı sonunda 1940 yılında fakülte üçüncüsü olarak mezun olmuştur^{1,2,3} (Şekil 2).

Şekil 2. Ahmet Noyan'a ait Yüksek Ziraat Enstitüsü Veteriner Fakültesi Diploması (1940)²

Ahmet Noyan, mezuniyetinin ardından Haziran-Kasım 1940 tarihleri arasında altı ay süre ile Afyon Veteriner Müdürlüğünde stajyer veteriner hekim olarak görev yapmıştır. Burada altı ay veteriner hekim olarak çalıştıktan sonra görev süresinin dolmasının ardından askerlik hizmetini gerçekleştirmek üzere Ardahan Şark Hudut Komutanlığında Veteriner Hekim Yedek Subay olarak görevlendirilmiştir. O sıralarda İkinci Dünya Savaşı'nın sürmesi nedeniyle askerlik hizmeti üç yıla yakın sürmüştür^{1,2,3}. Askerlik hizmetini yerine getirdikten sonra Ankara'ya dönen Noyan, YZE Veteriner Fakültesinin 1943 yılında açtığı⁴ Fizyoloji Enstitüsü Asistanlık Sınavına başvurmuştur⁵. Açılan sınavda üç⁶ aday arasında en başarılı aday olarak değerlendirilen Ahmet Noyan, Afyon Veteriner Müdürlüğündeki görevini bırakarak YZE Veteriner Fakültesi Fizyoloji Enstitüsü asistanı olarak 30.07.1943 tarihinde göreve başlamıştır⁷. Ahmet Noyan; Prof. Dr. Bedii Şakir Toktay'ın Enstitü Müdürü ve Macit Erkol'un öğretim üyesi olarak çalıştığı birimde, birimin tek asistanı olarak akademik kariyerine başlamıştır².

Tarım Bakanlığının 1945 yılında YZE asistanlarına yurt dışında ihtisas yapma olanağı tanınması amacıyla vermeyi planladığı burs çerçevesinde YZE Rektörlüğü tarafından üçü

veteriner fakültesinden olmak üzere toplam 10 kişilik bir asistan grubu belirlenmiştir. Asistanların belirlenme kriterleri arasında; öğrencilik hayatı, aile hayatı ve akademik başarı ön planda tutularak bir yıllık detaylı bir inceleme yapılmış ve Ahmet Noyan da yurt dışında burslu ihtisas yapma olanağı tanınan asistanlar arasına girmeyi başarmıştır^{1,3,8}. Ahmet Noyan'la birlikte ABD'de eğitim görmeye hak kazanan diğer asistanlar ise; Mahir Pamukçu⁹ ve Reşat Aktan¹⁰ olarak belirlenmiştir. II. Dünya Savaşının son zamanları olduğu için asistan grubunun ABD'ye ulaşması oldukça zorlu olmuştur^{1,3}. O dönemde Türkiye'den ABD'ye gitmek için herhangi bir ulaşım aracının olmaması nedeniyle önce İstanbul'a giden asistan grubu yaklaşık 20 gün İstanbul'da bekledikten sonra bir yük gemisinin kaptanı ikna edilerek yolculuk serüveni başlamış ve 22 günde ABD'ye ulaşılmıştır^{1,3}.

ABD'deki eğitimi sırasında Newyork Quesse College'daki altı aylık dil eğitimini başarıyla tamamlayan Noyan, ihtisas tahsili için The Ohio State Üniversitesi Veteriner Kolejinde kaydolmuştur¹¹. Türkiye Cumhuriyetinin bursundan yararlanarak gittiği ABD'de 1947 yılında Master of Science derecesini; "A Cytological Study of the Normal Bone Marrow in Dogs, with Special Reference to Biopsy Methods" başlıklı İngilizce olarak hazırlanmış master tezi ile¹²; Doctor of Philosophy derecesini ise "A study of Bone Marrow in Farm Animals" başlıklı yine İngilizce olarak hazırlanmış doktora tez çalışması¹³ ile alarak 1949 yılında yurda dönmüştür¹⁴ (Şekil 3).

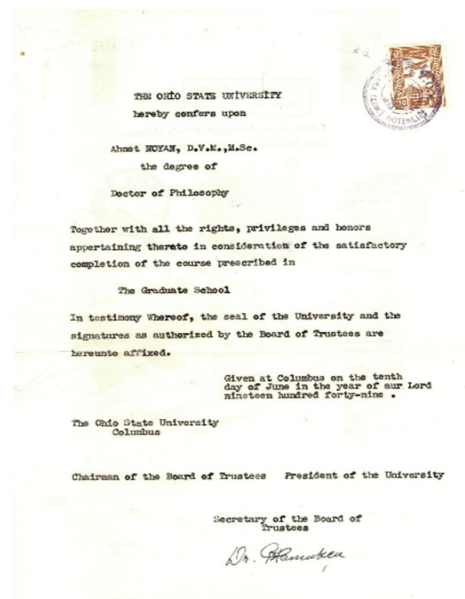
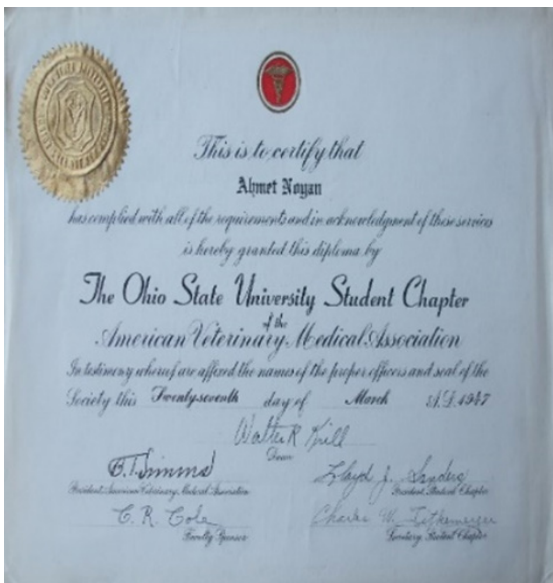
Master ve doktora derecelerini ABD'de alarak yurda dönen Ahmet Noyan, 1949 yılında yeniden YZE Veteriner Fakültesi Fizyoloji Enstitüsü asistanlığı görevine başlamış¹⁵ ve akademik çalışmalarına devam etmiştir. Noyan, "Koyun-

larda Piroplasmosis Theileriosis ve Anaplasmosiste Kemik İliği Biyopsisi" üzerine doçentlik habilitasyon tezi¹⁶ hazırlamış, 06/11/1951 tarihinde üniversite doçenti unvanını, 24/11/1951 tarihinde de eylemli doçent unvanını almıştır¹⁷.

Akademik hayatı boyunca çeşitli başarılarla imza atan Noyan, sahadaki birçok hastalığı da araştırmak üzere Tarım Bakanlığı tarafından görevlendirilmiştir^{18,19}. Özellikle Sultansuyu Harasındaki atlarda seyreden şüpheli hastalıklar üzerinde incelemeler yapmak ve Karadeniz Bölgesinde (özellikle Samsun-Ordu Giresun ve Bolu illerinde) sığırlar arasında görülen hastalıkların tespiti amacıyla çeşitli tarihlerde uzun süreli dönemler halinde çalışmalar gerçekleştirmiştir²⁰. Trakya'da özellikle Tekirdağ ve Kırklareli illerinde sığırlarda görülen ve tespit edilemeyen bir hastalığın araştırılabilmesi için Tarım Bakanlığının Veteriner Fakültesine müracaat etmesiyle Fakülte Profesörler Kurulu; Doç. Dr. Ahmet Noyan'la birlikte Patoloji-Anatomi Kürsüsünden Doç. Dr. Mahir Pamukçu ve Dahiliye Hastalıkları Kürsüsü Asistanı Dr. Cahit Özcan'ı bu hastalığın araştırılması amacıyla görevlendirilmiştir²¹. Yapılan uzun çalışmalardan sonra hastalığın ne olduğu²² nedeniyle birlikte teşhis edilmiş ve Noyan, diğer akademisyenlerle birlikte takdirname ile ödüllendirmiştir²³.

Akademik çalışmalarına hız kesmeden devam eden Noyan, 1954 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden birincilikle mezun olan Gülen Hanımla (Şekil 4) 1958 yılında evlenmiş^{1,2,24} ve çiftin 1959 tarihinde Nur isimli bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir^{1,2,24}.

Ahmet Noyan, akademik yaşamı süresince yurt dışındaki üniversitelerden çeşitli teklifler almış, gerek bilimsel incele-

Şekil 3. Ahmet Noyan'a ait master ve doktora diplomalari² (1947-1949)

Şekil 4. Gül Noyan- Ahmet Noyan²⁴ (1958-2010)

melerde bulunmak gerekse de ders vermek için bu üniversitelerde bulunmuştur^{1,2}. Noyan, 1955 yılında Münih Ludwig Maximilians Üniversitesi'nde doçent olarak 18 ay boyunca fizyoloji dersleri vermiştir²⁵. Uluslararası düzeyde akademik etkinliklerde bulunan Noyan, yurt içinde 1957-1958 Eğitim-Öğretim yılında Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde^{26,27}, 1971-1972 Eğitim-Öğretim yılında ise Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde fizyoloji dersleri vermek üzere görevlendirilmiştir^{28,29}.

Ahmet Noyan; Prof. Dr. Macit Erkol, Prof. Dr. Bedii Toktay, Prof. Dr. Enver Sengir, Prof. Dr. Sabri Doğuer ve Prof. Dr. Nurettin Öktem'den oluşan Bilim Komisyonu'nun olumlu raporları doğrultusunda ve ayrıca Prof. Dr. Melahat Özgü, Prof. Dr. Enver Sengir ve Prof. Dr. Şemsi Kural'dan oluşan Yabancı Dil İmtihan Komisyonu'nun yapmış olduğu sınavı başarıyla geçmesinin ardından profesör olmaya hak kazanmış ve 02/05/1961 tarihinde profesör kadrosuna atanmıştır³⁰ (Şekil 5). Profesör olduktan sonra merkezi Viyana'da bulunan Birleşmiş Milletler Atom Enerjisi Kurumu tarafından verilen bursla bir yıl süreyle radyoizotopların özellikle biyoloji, tıp ve veteriner hekimlik alanındaki bilimsel araştırmalarda kullanılmaları amacıyla araştırma yapmak üzere 02/05/1961 tarihinde ABD'ye gönderilmiştir^{31,32}. Bu alanda birçok çalışma yapan Noyan; Atom Enerjisi Komisyonu tarafından 09/07 - 31/08/1961 ve 19/07/- 11/09/1965 tarihleri arasında Cornell Üniversitesi Radyofizik Bölümü tarafından radyo izotopların hayvan biyolojisinde kullanılmasıyla ilgili açılan kursa veteriner fakültesi adayı olarak seçilmiştir^{33,34}. Ahmet

Noyan'ın akademik hayatı boyunca aldığı eğitimler neticesinde Türkiye'de hayvanlar üzerinde radyoizotop kullanımı ile ilgili eğitim alan ve çalışma yapan ilk kişi olduğu belirtilmektedir^{1,2,3,35}.

Konu ile ilgili aldığı eğitimler sonucunda veteriner fakültesi bünyesinde bir radyoizotop ve radyobiyojoloji laboratuvarının kurulmasına ilişkin gerekçeli raporunu dekanlığa sunan Noyan, üniversite senatosunun olumlu kararıyla bu laboratuvarın açılmasına öncülük etmiştir. Veteriner fakültesi bünyesinde 1964 yılında kuruluş kararı alınan bu laboratuvar Ahmet Noyan'ın çabalarına rağmen dönemin şartlarından dolayı aktif bir şekilde işleyememiş ve 1966 yılında kapatılmıştır^{1,2,35}.

Akademik hayatının çeşitli dönemlerinde gerek yurt içi gerek yurt dışı fakültelerde ders veren Noyan²⁹ profesör olarak 1966 yılında Kanada Ontario Veteriner Kolejinde iki yıl süreyle fizyoloji dersleri vermiştir³⁶. Prof. Dr. Ahmet Noyan veteriner fakültesindeki aslı görevinin yanı sıra 1972 yılında Hacettepe Üniversitesi Biyoloji bölümünde ek görevle çalışmaya başlamış^{37,38} ve 32 yıl hizmet verdiği AÜVF'deki görevinden 6 Eylül 1973 tarihinde ayrılmıştır^{39,40}. Akademik çalışmalarına Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümünde devam eden Noyan, 1976 yılında kendi çabasıyla Biyoloji Bölümü içerisinde Genel Biyoloji Anabilim Dalının kurulmasına öncülük etmiştir^{1,3}. Genel Biyoloji Anabilim Dalının ilk başkanı olan Prof. Dr. Ahmet Noyan 1974-1984 yılları arasında bu görevini sürdürmüştür¹.

Ahmet Noyan Anabilim Dalı Başkanlığı görevinin dışında 1975-1979 yılları arasında Osmangazi Üniversitesi Fen Fakültesinde dekan olarak (Şekil 6) ve 1975-1980 yılları arasında ise Hacettepe Üniversitesinde senato üyesi olarak görev yapmıştır^{1,2}. 41 yıllık akademik yaşamının ardından 01.07.1984 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümü Genel Biyoloji Anabilim Dalından emekli olan Noyan^{1,2}, emeklilik sonrasında da akademik çalışmalarına devam etmiş ve Fatih Üniversitesi Tıp Fakültesinde bir yıl süre ile çalışmıştır^{1,3}.

Şekil 5. Prof. Dr. Ahmet Noyan'a ait Profesörlük Belgesi²

Şekil 6. Prof. Dr. Ahmet Noyan'a verilen çeşitli plaketter²⁴

Prof. Dr. Ahmet Noyan, ulusal ve uluslararası alanda pek çok konferans vermiş, kongre, sempozyum ve seminerlere katılmış, dernek ve kamu kuruluşlarında görevler almış, bunların başkan ya da başkan yardımcılıklarında bulunmuştur^{1,2,3}. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından o dönemde çıkartılan 11 bilimsel dergiden biri olan ve ayda bir İngilizce olarak yayımlanan "Turkish Journal of Biology" dergisine 20 yıl süre ile (1982-2002) editörlük yapmıştır^{1,2} (Şekil 7). Uzun süreli ve başarıyla yürüttüğü bu görevinde hizmetlerinden ötürü TÜBİTAK tarafından plakette

le ödüllendirilmiştir (Şekil 8). Ahmet Noyan, dergi editörlüğünün yanı sıra Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisinde bilimsel yazılarla birlikte mesleki yazılar da kaleme almıştır (Noyan 1951,1964,).

Yayınları, bugün kendi alanlarında otorite kabul edilen çok sayıda yabancı bilim insanının kitabında ve çeşitli dergilerde referans olarak gösterilen Noyan, pek çok yurt dışı derginin "bilim kurulu"nda da görev almıştır⁴¹. Ülkemizde fizyoloji alanında yaptığı hizmetlerinin bir anısı olarak çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından Noyan'a verilen plaketterin (Şekil 6 ve 7) yanı sıra Türkiye'de veteriner hekimliği öğretim ve

Şekil 7. Turkish Journal of Biology Dergisi Kapak Sayfası²⁴ (2010)Şekil 8. Prof.Dr.Ahmet Noyan'a verilen teşekkür plaketi²⁴Şekil 9.Prof.Dr.Ahmet Noyan'a verilen onur plaketi²⁴ (1980)Şekil 10. Türk Veteriner Hekimleri Birliği tarafınca Ahmet Noyan'a verilen Hizmet Ödülü²⁴ (2009)

Şekil 11. Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın 100.yaşı münasebetiyle yapılan tören⁴² (25 Ocak 2018)

eğitimine değerli hizmetleri nedeniyle Veteriner Hekimler Derneği tarafından Onur Plaketi ve Türk Veteriner Hekimler Birliği tarafından da verilen Hizmet Ödülünün sahibi olmuştur (Şekil 9 ve 10).

Ayrıca Türk Fizyolojik Bilimler Derneği tarafından 06/09/1999 yılında Fizyoloji Hizmet Ödülüne layık görülmüştür^{1,2}.

Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın 100.yaşı münasebetiyle AÜVF Dekanlığı, VHTD, Ankara Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası ve Veteriner Hekimler Derneği tarafından "Veteriner Hekimliğinde Asırlık Çınarlar" başlığıyla bir etkinlik gerçekleştirilmiştir. Etkinliğe gerek AÜVF'den gerekse Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümünden çok sayıda öğretim elemanı katılarak Noyan'a saygı ve minnetlerini sunmuşlardır⁴² (Şekil 11). Noyan; akademik hayatı boyunca aralarında Fahri Bölükbaşı, Talat Konuk, Baki Yılmaz gibi veteriner hekimlerin bulunduğu onun üzerinde lisansüstü öğrenci yetiştirmiştir^{1,2,3}.

Bilimsel Eserleri

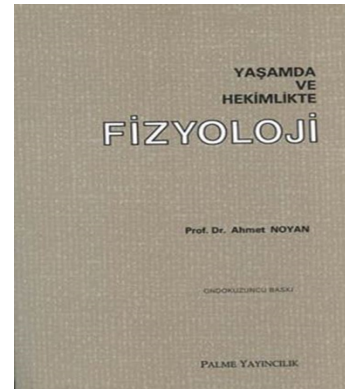
Ahmet Noyan, 1947-1984 yılları arasında 15'i ulusal ve 12'si uluslararası olmak üzere 27 bilimsel makale yayımlamıştır.

Şekil 12. Yaşamda ve Hekimlikte Fizyoloji Ders Kitabı birinci baskı²⁴ (1979)

Bilimsel eserlerinin künyeleri Tablo 1 de sunulmuştur. Ahmet Noyan "Yaşamda ve Hekimlikte Fizyoloji" adlı 1151 sayfadaki ders kitabını (Şekil 12 ve 13) ise 1979 yılında kaleme alarak bilim camiasına kazandırmıştır (Noyan 1979). Araştırmalarının uyandırdığı ilgi ve güven neticesinde dünyaca ünlü yayınevi Springer Verlag Ahmet Noyan'a ait olan bu eserin İngilizce olarak yayımlanabilmesi için teklif götürmüştür¹. İlk baskısının ardından 1979-2012 yılları arasında 19 baskısı yapılan ders kitabı halen gerek veteriner fakülteleri gerek tıp fakülteleri gerekse biyoloji fakültelerinde fizyoloji derslerinden okutulan temel ders kitapları arasında yer almaktadır.

Bilim Alanı Dışındaki Çalışmaları

Bilimsel kimliğinin yanında resim ve şiir gibi sanat ve edebiyat alanlarıyla da aktif olarak ilgilenen ve çocukluğundan bu yana resim yapmayı çok sevdiğini belirten^{1,3} Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın resme olan ilgi ve yeteneği YZE Veteriner Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisi iken de baş göstermiş, günümüzde veteriner hekimliğinin amblemi olarak kullanılan figürü 1939 yılında okul sıralarında tasarlamıştır^{1,3} (Şekil 14). Noyan, Bu tasarımı hazırlarken Bakteriyojoloji ve Salgınlar Kürsüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Süreyya Tahsin Aygün'ün de katkıları ol-

Şekil 13. Yaşamda ve Hekimlikte Fizyoloji Ders Kitabı 19. Baskı²⁴ (2016)

Tablo 1. Ahmet Noyan'a ait bilimsel eserler

- Noyan A, 1947. A cytological study of the normal bone marrow in dog with special reference to biopsy methods. The Ohio State University. Master Tezi.
- Noyan A, 1949. A study of bone marrow in farm animals. Dissertation The Ohio State University. Doktora Tezi.
- Noyan A, 1952. Bone marrow biopsy in proplasmiosis of sheep. Reviwe of the General Association of Turkish Chemists. (6),1-30
- Noyan A, Drepper K, 1957. Mikro und Papierlektroptische Untersuchungen Über Proteinfractionen von soyaextraktionsschroten. Zentralblatt für veterinarmedizin, (4), 369-378.
- Noyan A, 1958. The value of Urinalysis in bovine botulism. Am J Vet Res, (19), 840-841.
- Noyan A, 1958. Hematological studies in healty one year-old prebred Arabian horses. Ankara Üniv Vet Fak Derg, (5),125-137.
- Noyan A, 1958. Anamie infectiosa equorumlu safkan arap atlarında hematolojik araştırma. Ankara Üniv Vet Fak Derg, 5(3-4), 209-242.
- Noyan A, 1959. Trakya Bölgesinde normal boz ırk ineklerin hemogramı. Ankara Üniv Vet Fak Derg 6(1-2), 11-46.
- Noyan A, 1959. Erythrocyte sedimentasyon hızının hücre volümüne göre düzeltilmesi için kurve hazırlanması üzerine bir deneme. Ankara Üniv Vet Fak Derg, 6(3-4), 242-249.
- Noyan A, 1959. Sığır botilismusunda hematolojik araştırma ve sığırda dehidrasyon ve çevre ısısının kan üzerinde etkileri. Ankara Üniv Vet Fak Derg, 6(3-4), 209-241.
- Noyan A, 1960. İzole edilmiş lenf yumrularının spontan, ritmik kasılmaları. Ankara Üniv Vet Fak Derg 7(3), 94-113.
- Noyan A, 1960. Koagülant ve antikoagülant maddelerin çizgili kas üzerine etkileri. Ankara Üniv Vet Fak Derg 7 (4), 157-200.
- Noyan A, 1960. Fizyolojik numunelerde acetylcholine miktarının biyolojik yolla tayininde M.rectus abdominalisin müteaddit defalar kullanılması. Ankara Üniv Vet Fak Derg, 7 (4), 201-208.
- Noyan A, Dockum, N.L, Bustad L.K, 1962. Autoradiographic evalutation of thyroid uptake of I in lambs. Hanfor Biology Research annual Report. 56-59.
- Noyan A, 1964. Water absorption from the intestine via portal and lymphatic pathways in rats Proceeding of the Soci Experimental Biology and Medicine, (117), 317-320.
- Noyan A , Lossow WJ, Brot N, Chaikoff I.L, 1964. Patway and from of absorption of palmitic acid in the chicken. Journal of Lipid Research, (5), 538-541.
- Noyan A, 1968. A new method fort he chrnic catheterization of the hepatic portal vein in the chicken. Poultry Science, XVII (6), 1922-1925.
- Noyan A, Göksoy Ş.K, Özkazancı H, 1970. Tavuklarda en aktif yağ absorpsiyon bölgesinin in vitro tayini. Ankara Üniv Vet Fak. Derg, XVII(2), 95-108.
- Noyan A, 1971. Heparin-Compound 48/80 interaction. Ankara Üniv Vet Fak Derg, XVIII (2), 327-333.
- Bor N. M, Öner G, Noyan A, Arcasoy et all., 1975. Relationship Between Mast Cells and Serum Zinc Levels New. İstanbul Cont Clin Sci, (11), 91.
- Noyan A, 1979. Fizyoloji Ders Kitabı: Ankara Üniversitesi Yayınları İlk Baskı.
- Aydoğan S, Noyan A, 1982. Plasmionogenin hücre içi kaynağının araştırılması. Doğa Bilim Dergisi, Tıp Seri (6), 1-9.
- Aydoğan S, Tümer A, Noyan A, 1982. Effects of exogenous CAMP on the motility of Fasciola hepatica. Hacettepe Bulletin of Natural Sciences and Engineering, (11), 9-13.
- Pişkin K, Pişkin E, Noyan A, 1982. Hydrolization of urea in the dialysate. Proc.4 the international Symposm on Hemoperfusion and artificial Organs,134-137.
- Tümör A, Öztürk Demir N, Başar Eroğlu C , Noyan A, 1983. Spontaneous contractions and strech evoked responses of isolated lymph nodes. J. Muscle Research and Cell Matility, (4),103-113.
- Aydoğan S, Noyan A, 1984. The possible source of plasminogen in rabbits. Doğa Bilim Dergisi, Seri C8 (3), 320-325.
- Özsar S, Güven B, Özekin N, Noyan A, 1984. Ankara Keçilerinde erken gebelik teşhisi ve fertilitte kontrolünde rasdioimmunoassay (RIA) ile serum progesteron düzeylerinin saptanması. Doğa Bilimleri Dergisi, 8(3), 368-376.

Şekil 14. Ahmet Noyan tarafından tasarlanan amblem²

Ahmet NOYAN'ın aynadan çizdiği karakalem çalışması
 Yapmadıkça "Tamam beni bir yazar"
 Hükümetin müesseselerinden bir poster
 Tıpta çok meşgul değilim artık varam
 Acentelerin yavaşlamış bir günü.

Şekil 15. Ahmet Noyan'ın aynada kendini çizdiği karakalem çalışması²⁴

duğunu belirtmiştir¹. Sipahi (2008); Aygün'ün bu katkılarına ilişkin olarak Noyan'ın şu sözlerini kaydetmiştir. "İlk taslağımı oluşturduğumda meşhur Mikrobiyoloji Hocamız Prof. Dr. Süreyya Tahsin Aygün: "Ahmet rozetin çizgisi çok güzel ancak Türk Veteriner Hekimi olduğunu gösteren bir şeyler de koysan daha iyi olmaz mı? Nihayet bütün dünyada, tıp hekimliği ambleminde yılan meşalesinin üzerinden geçerken veteriner hekimliği ambleminde yılan meşalesinin altından geçer. Dünyada meslek ambleminin değiştirilemez bölümü budur. Ancak orijinale sadık kalınarak Türk Veteriner Hekimi ayrımını verebilecek bir şeyler eklenebilir." dedi. "Haklısınız hocam, gerçekten çok iyi fikir!" dedim. Bu konuşmanın üzerine taslağımdaya veteriner hekimliği simgeleyen meşaleye sarı yılan üzerine bir ay-yıldız ekledim."

Ahmet Noyan'ın bu tasarımı YZE Veteriner Fakültesi Öğrenci Derneği Komisyonu tarafından dört ressam arasından birinci seçilmiş ve Komisyonun birinciye uygun gördüğü para ödülünü de Noyan kabul etmemiştir (Koç ve Küçükaslan 2008). Noyan, yoğun akademik çalışmalarından fırsat bulduğu zamanlarda ülkemizde sulu boya resmin önde gelen ressamlarından olan Orhan Gürel'den⁴³ sulu boya resim dersleri almıştır. Sayısız karakalem çalışmalarının (Şekil 15) yanı sıra sulu boya ve akrilik boya olmak üzere 60'dan fazla tablosu bulunan Noyan, bu eserleriyle birçok karma sergiye katılmıştır (Şekil 16 ve 17). Dünyada Veteriner Hekimliği Öğretiminin 250.Yılı dolayısıyla, AÜVF Dekanlığı öncülüğünde veteriner hekim sanatçıları tarafından hazırlanan "Veteriner Hekim Ressamlar Resim Sergisi"⁴⁴ne altı adet tabloyla katılan Noyan tüm meslektaşlarından övgü toplamıştır⁴⁵ (Şekil 18). Ayrıca

Şekil 16. İki özgür birbirine kavuşurken adlı akrilik tablo²⁴Şekil 17. Ahmet Noyan'a ait sulu boya tablolar²⁴Şekil 18. Veteriner Hekim Ressamlar Resim Sergisi⁴² (29 Mart 2011)Şekil 19. Nirvana adlı şiir kitabı²⁴

Veteriner Hekimler Derneği tarafından 14-19 Mart 2016 tarihinde 14 Mart Tıp Bayramı nedeniyle açılan sergiye 18 ressam veteriner hekimle birlikte katılım göstermiştir.

Resim sevgisi dışında şiirle de yakından ilgilenen Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın 2006 yılında kaleme aldığı "Nirvana (Şiirleşmiş Özlü Sözler)" adlı bir şiir kitabı bulunmaktadır^{1,3,24} (Noyan 2006) (Şekil 19). Noyan, şiir ve sanat hakkındaki görüşlerini 62 sayfalık şiir kitabının önsözünde yer alan şu dörtlülle anlatmıştır.

*"Şair değilim sadece yazdım geldikçe içimden
Yoktur haberim san'attaki âdap ve biçimden
Varsa kusurum af eyle okur, gönlümce değil bu
Fırsat bulamam meşke bu dünyada geçimden"*

Tartışma

Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın hem akademik hem de akademik yaşamı dışındaki faaliyetlerini ele alan bu çalışma gerek tıp hekimliği gerekse veteriner hekimliği biyografyasına katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bilimsel yaşamı boyunca, birçok Avrupa ülkesinde ve ABD'de konusuyla ilgili kurum ve kuruluşlarda inceleme ve araştırma yapan Noyan, tıp ve veteriner hekimliği alanında çok sayıda yerli ve yabancı derneğin üyesi sıfatı ile aktif olarak çalışmıştır^{1,2,3}. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ABD'ye giderek PhD eğitimi alması ile bu konuda öncü akademisyenlerden biri olmuştur. Ahmet Noyan'ın daha öğrencilik yıllarında tasarladığı meslek rozeti ise; bugün kullanılan ulusal amblemimizin oluşmasına öncülük etmiş ve Veteriner Hekimler Derneğinin 1946 yılından itibaren kabul ettiği bu rozet zamanla veteriner hekimliğin sembolü olan bir amblem halini almıştır.

Bilim çevreleri tarafından başarıları takdir edilen Noyan'ın "Yaşamda ve Hekimlikte Fizyoloji" başlıklı 1151 sayfalık dev eserinin 19 baskı yapması ise sıradışı bir başarı örneği olarak gösterilmektedir⁴⁶. Örneğin; Noyan'ın bu eserine ilişkin olarak Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) eski başkanı Engin Bermerk şu övgü dolu ifadelerde bulunmuştur; "Bu kitap Türkiye'de bilimsel anlamda yayımlanmış eserlerin en mükemmelidir". Kitapla ilgili birçok bilim insanı da aynı görüşü sunmuşlardır². Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Profesörlerinden Prof. Dr. Hamit Özgönül "Sizi hararetle kutlarım. Fizyolojinin tüm konularını toplayabildiğiniz kitabınız kanımca öğrencilerin uzun yıllardır beklediği eserdir. Kendim de çok faydalanacağım" şeklinde yine Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Bölümü Öğretim Üyesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Eski Rektörü Prof. Dr. Ömer Yiğitbaşı ise "Kitap fevkalade güzel basılmış ve muhteşemiyati da çok dolgun ve uptodate (güncel) bilgilerle dolu çok beğendim. Seni çok çok tebrik ederim." şeklinde kitapla ilgili görüşlerini sunmuşlardır². Noyan'ın yabancı dildeki yayınları, konferansları, kongre ve sempozyumlardaki bildirileri ile Türk bilim yaşamının

uluslararası alana yansımada büyük katkıları olmuştur.

Bilim alanıyla ilgili açılan kurslarda ve hem Tarım Bakanlığının hem de AÜVF Dekanlığının her zaman ortak adayı olarak gösterilen Noyan^{1,3}, akademik hayatı boyunca gerek yurt içinde gerekse yurt dışında mesleğini başarıyla temsil etmiştir. Bilimsel yaşamı boyunca sayısız ödül ve burs kazanan Noyan, ülkemizde hayvan biyolojisinde radyoizotopların araştırmalarda ilk kez kullanılmasını başlatan bilim insanı olarak da literatüre geçmiştir^{1,2}.

AÜVF Dekanlığının tüm akademik yükseltmelerinde ve atanmalarında ilgililerce hazırlanan raporlarda² "çok çalışkan, bilgili, disiplinli" bir bilim adamı olarak nitelendirilen Noyan, sadece Türkiye'de değil yurt dışındaki bilim insanlarının da övgüyle bahsettiği bir bilim adamı niteliğindedir. Ahmet Noyan'ın bilimsel kişiliğine ilişkin olarak Ontario Veteriner Koleji Fizyoloji Bilimler Departmanın AÜVF Dekanlığına gönderdiği yazıda Ahmet Noyan için yazdığı "Ankara Üniversitesinden elde ettiği temel kültür ve bu üniversitenin sahip olduğu yüksek eğitim prensiplerinin Amerikan Veteriner Hekimler Derneğince çok iyi bilinmesi ve Dr. Noyan'ın kabiliyeti haiz, çok ehliyetli ve takdire şayan bir bilim insanı" olduğu kayıtlara geçmiştir⁴⁷.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan emekli olan Veteriner Hekim Doç. Dr. Şükrü Kaya Göksoy ise hocayla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir. "Noyan hocayla bir dönem çalışma fırsatım oldu. Ahmet Noyan hoca son derece çalışkan iyi bir bilim insanı, disiplinli, soru sormaya açık bir insandır."³⁵ Kırk bir yılı aşkın akademik yaşamına sığdırdığı çalışmalarını ile dünya tıp literatürüne geçen Noyan, Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB) tarafından unutulmamış TVHB ödül jürisi tarafından ve Dünya Veteriner Hekimleri Günü 2009 Yılı Kutlamaları kapsamında düzenlenen ödül töreninde Veteriner hekimlik bilim dallarında ulusal ve uluslararası düzeyde önemli katkılarda bulunmuş bilim insanlarına verilen "Hizmet Ödülü"ne layık görülmüştür (TVHB 2009).

Sonuç olarak bu çalışma ile elde edilen bilgilerle Noyan'ın gerek bilimsel yaşam öyküsünün ve eserlerinin gerekse meslektaşları tarafından dile getirilen övgü dolu sözlerinin Noyan'ın bilim alanındaki değerini ortaya koyar nitelikte olduğu söylenebilir. Akademik hayatı boyunca gerek ulusal gerek uluslararası alanda ülkemizi başarı ile temsil eden Noyan, bilim insanı ve akademisyen kimliğinin yanısıra, ressam ve şair kimliğiyle de kalıcı eserler vermiştir. Nirvana isimli şiir kitabının önsözünde yer alan dörtlülükün ilk dizelerinde belirttiği gibi "Şair değilim sadece yazdım geldikçe içimden" ifadesinde mütevaziliğinin nirvanasına da vurgu yapmış ve bıraktığı eserlerle gerçek bir sanat adamı olduğunu bizlere göstermiştir. Ülkemizde modern fizyolojinin kurucusu olan asırlık meslek çınarımız Noyan yazdığı kitaplar ve bilimsel çalışmalarla hem öğrencilerine hem meslektaşlarına yararlı olduğu, gösterdiği başarılar ile de genç meslektaşları için

manevi bir güç, örnek öncü bir veteriner hekim rolünü başarılı bir şekilde yerine getirdiği söylenebilir.

Öneriler

Sonuç olarak veteriner hekimliği tarihi akademisyenlerince sürdürülen veteriner hekimlik mesleğine yönelik biyografi çalışmalarının devam ettirilmesi, meslek bilincinin oluşması açısından önem taşımaktadır. Veteriner hekimliği mesleğinde iz bırakan meslek büyüklerimizin biyografi çalışmaları veteriner hekimliği tarihi alanında yapılan çalışmalar arasında önemli bir yere sahiptir. Belli bir alanda emeği geçen, alana katkı sunan diğer meslek büyüklerinin de biyografilerine çalışılması ve ayrıca biyografi çalışmalarının lisans ve/veya lisansüstü derslerde müfredata eklenerek işlenmesi önerilebilir.

Teşekkür

Bu çalışma, 6-8 Aralık 2020 tarihinde gerçekleştirilen 'Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresinde' nde aynı başlık ile sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir. (Bildiri özetleri kitabı s.43-44)

Yaşamının 103.yılında dev bir çınar gibi dimdik ayakta duran değerli hocamıza, daha nice sağlıklı uzun ömürler diler, özel arşivini bize açarak makalemizin zenginleşmesine katkılarından dolayı kendisine ve değerli eşi Gülen Hanıma şükranlarımızı sunarız.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Kaynaklar

- Başagaç RT, Öztürk R, 2003. Veteriner Hekimliği Tarihinde İz Bırakanlar: Naki Cevat Akkerman. Türk Vet Hek Bir Derg, 3(1-2), 45-47.
- Koç A, Küçükaslan Ö, 2008. Türkiye'de Veteriner Hekimliği Ambleminin Tarihsel Gelişimi, Vet Hekim Der Derg, 79(3), 31-36.
- Küçükaslan Ö, Yerlikaya N, 2016. Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Alanı Akademisyenlerinin Biyografi Çalışmaları Bibliyografyası. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Der-

gisi, 9(45), 282-287.

- Noyan A, 1951. Ekmeden Biçiyoruz, Türk Vet Hek Der Derg, 21(59 -60), 197.
- Noyan A, 1964. İmtiyazsız Sınıfsız Kaynaşmış Bir Kitleyiz. Türk Vet Hek Der Derg, 34(5-6), 197-198.
- Noyan A, 1979. Yaşamda ve Hekimlikte Fizyoloji. Meteksan Limited Şirketi, Ankara.
- Noyan A, 2006. Nirvana (Şiirleşmiş Özlü Sözler), Ankara.
- Sipahi C, 2008. Röportaj: Prof. Dr. Ahmet Noyan, Vet Hekim Der Derg, 79(3),15-18.
- Türk Veteriner Hekimler Birliği (TVHB) 2009. Konsey Faaliyetleri, Türk Vet Hek Bir Derg, 9(1-2),50-51.
- Yerlikaya N, Küçükaslan Ö, 2016. Prof. Dr. Abdullah Mahir Büyükpamukçu: Yaşamı, Eserleri ve BilimTarihindeki Yeri, 5. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu, 25-27 Mayıs 2016, Bildiri Özetleri Kitabı s.105, Bursa.

Sonnot

- ¹Prof. Dr. Ahmet Noyan ile kişisel görüşme, 23.12.2010. Ankara.
- ²Prof. Dr. Ahmet Noyan'a ait personel-özlük dosyaları, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi.
- ³Prof. Dr. Ahmet Noyan ile kişisel görüşme, 25.01.2018. Ankara.
- ⁴YZE Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük makamına gönderdiği 22.04.1943 tarih ve 253 sayılı yazı.
- ⁵YZE Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük makamına gönderdiği 28.04.1943 tarih ve 278 sayılı yazı.
- ⁶YZE Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük makamına gönderdiği 14.05.1943 tarih ve 327 sayılı yazı.
- ⁷YZE Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük makamına gönderdiği 31.07.1943 tarih ve 566/366 sayılı yazı.
- ⁸T.C. Yüksek Ziraat Enstitüsü İdare Müşavirliğinin 10.04.1945 tarih ve 724/9343 sayılı yazı.
- ⁹Prof. Dr. Mahir Pamukçu (literatürde soyadı Büyükpamukçu olarak da geçer) veteriner hekimliği eğitiminde patoloji alanının akademisyenlerinden biridir. Pamukçu'ya uzun yıllar süren kanser araştırmaları nedeniyle tıp alanında önemli bir dergi olan "Cancer Research"ün 1974 yılı kapak sayfasında yer verilmiştir Pamukçu; yaptığı uzun araştırmalar neticesinde dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de sıkça görülen sığır mesane kanserlerinin oluşumunda eğrelti otunun (Pteridium aquilium) kanserojen etkisini saptamıştır. Bu buluşuyla 1976 yılında Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından "Bilim Ödülü"ne layık görülmüştür (Yerlikaya ve Küçükaslan 2016).
- ¹⁰Yapılan arşiv taramalarında Reşat Aktan ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır.
- ¹¹TC Tarım Bakanlığı Ziraat Vekaleti Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü İdari Müşavirliğinin Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğüne gönderdiği 05.06.1946 tarih ve 239 sayılı yazı.
- ¹²Noyan A: A cytological study of the normal bone marrow in dogs, with special reference to biopsy methods" The Ohio State University.1947.s.81.
- ¹³Noyan A: A study of bone marrow in farm animals. Dissertation .The Ohio State University. 1949.s.122
- ¹⁴Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Fizyoloji Enstitüsünün Veteriner Fa-

- kültesi Dekanlığına gönderdiği 13.12.1951 tarih ve 274 sayılı yazı.
- ¹⁵Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Fizyoloji Enstitüsünün Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 13.11.1949 tarih ve 57 sayılı yazı.
- ¹⁶Noyan A: Koyunlarda Piroplasmosis Theileriosis ve Anaplasmosiste Kemik İliği Biyopsisi,1951.s.119.
- ¹⁷Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Fizyoloji Enstitüsü Müdürlüğüne gönderdiği 27.11.1951 tarih ve 252 sayılı yazı ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Fizyoloji Enstitüsü Müdürlüğüne gönderdiği 27.12.1951 sayılı yazı.
- ¹⁸TC Tarım Bakanlığının Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 16.01.1952 tarih ve 600/68 sayılı yazı.
- ¹⁹TC Tarım Bakanlığının Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 18.02.1952 tarih ve 32 sayılı yazı.
- ²⁰Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 16.06.1954 tarihli Kararı ve TC. Tarım Bakanlığı Ziraat Vekaleti Müdürlüğü'nün Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 11.06.1954 tarih ve 3154 sayılı yazı.
- ²¹TC. Tarım Bakanlığı Ziraat Vekaleti Müdürlüğü'nün Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne gönderdiği 23.02.1954 tarih ve 11389 sayılı yazı.
- ²²Yapılan belge analizinde tespit edilen hastalığın adıyla ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır.
- ²³Ankara Üniversitesi Zati İşleri Müdürlüğü'nün Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 17.04.1954 tarih ve 31-637,429,876 sayılı yazıları
- ²⁴Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın özel arşivi.
- ²⁵Ankara Üniversitesi Rektörlüğü'nün Veteriner Fakültesi gönderdiği 08.02.1955 tarih ve 359-480 sayılı yazı ve Ankara Üniversitesi Zati İşleri Müdürlüğü'nün Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 29.04.1955 tarih 31-637 sayılı yazı ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük Makamına gönderdiği 3 Aralık 1956 tarih ve 3691 sayılı yazı.
- ²⁶Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 28.06.1954 tarih ve 154/81 sayılı kararı, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 09.10.1957 tarih ve 266.5/2150 sayılı yazı.
- ²⁷Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 21.10.1957 tarihli kararı.
- ²⁸Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Fizyoloji Kürsüsü Profesörlüğüne gönderdiği 17.03.1972 tarih ve 1274 sayılı yazı.
- ²⁹Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 01.03.1972 tarihli ve 54 sayılı kararı
- ³⁰Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük Makamına gönderdiği 25.04.1960 tarih ve 1698 sayılı yazı.
- ³¹Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 15.07.1960 tarih ve 86 sayılı kararı ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük Makamına gönderdiği 21.07. 1960 tarih ve 3061 sayılı yazı.
- ³²Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük Makamına Gönderdiği 11.05.1961 tarih ve 2275 sayılı yazı.
- ³³Başbakanlık Atom Enerjisi Komisyonu Genel Sekreterliği Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 22.01.1962 tarih ve 3210 sayılı yazı.
- ³⁴Enerji Ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Atom Enerjisi Komisyonu Genel Sekreterliğinin Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 27.04.1965 tarih ve 3520-13-65 sayılı yazı.
- ³⁵Doç. Dr. Kaya Göksoy ile kişisel görüşme.11.02.2010.Ankara.
- ³⁶Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Fizyoloji Kürsüsüne gönderdiği 30.03.1966 tarih ve 721 sayılı yazı Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 17.03.1966 tarih 35 sayılı kararı.
- ³⁷Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Fizyoloji Kürsüsü profesörlüğüne gönderdiği 18.11.1972 tarih ve 6163 sayılı yazı.
- ³⁸Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 22.11.1972 tarih ve 275 sayılı kararı.
- ³⁹Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlük makamına gönderdiği 13.09.1973 tarih ve 6325 sayılı yazı.
- ⁴⁰Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulunun 16.05.1973 tarih ve 153 sayılı kararı.
- ⁴¹Phi Zeta Scientific Society Delta Chapter The Ohia State University, Türk Veteriner Hekimleri Derneği, Türk Hematoloji Derneği, Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği, American Association For The Advancement of Science dernekleri tarafından çıkarılan dergiler.
- ⁴²Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Arşivi.
- ⁴³1952 yılında Sivas'ta doğan sanatçı ilk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladıktan sonra Mali Bilimler ve Muhasebecilik Yüksek Okuluna devam etmiştir. İlk yıllarda desen ve karikatür, daha sonra da pastel çalıştıktan sonra 1987 yılında suluboyaya başlamıştır. Sanatçı, suluboyanın saydam dokusunu koruyarak, yumuşak ve şiirsel resimler yapmaktadır. Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği ve Suluboya Ressamları Grubu üyesi olan Orhan Gürel'in yurtiçi ve yurt dışında çok sayıda koleksiyonda eserleri bulunmaktadır.
- ⁴⁴VET 2011 Türkiye etkinlikleri kapsamında 29.03.2011 tarihinde, TBMM Şeref Holünde Veteriner Hekim Ressamlar Resim Sergisi düzenlenmiştir. Etkinliğe 21 veteriner hekim ressam katılmıştır.
- ⁴⁵TVHB haber: Erişim link: [https://tvhb.org.tr/2010/04/01/veteriner-hekim-ressamlar-sergisi/] Erişim Tarihi:12.12.2020. „Meclis Bülteni;Erişim link [https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MECLIS%20BULTENI/2469_2011_0000_0170_0000/0091.pdf] Erişim Tarihi:10.11.2020.
- ⁴⁶Ahmet Noyan'a kitabı için yazılan takdir ve teşekkür yazılarından örnekler: Prof. Dr. Baria Öztaş; İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı (07.11.1995), Prof. Dr. Ömer Yiğitbaşı; Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Bölümü Öğretim Üyesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Eski Rektörü, Dr. Cemil Özcan; Hacettepe Tıp Fakültesi mezunu „Prof. Dr. Yunus Müftü; Hacettepe Üniversitesi Çocuk Hastanesi Başhekimi, Prof. Dr. Alaeddin Akcasu; İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Mezunu, Prof. Dr. Hamit Özgönül Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Bölümü, Prof. Dr.Saime Özarslan İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü, Prof. Dr .Ayla Süer; İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi mezunu, Dr. Leo K. Bustad: Dean and Prof.of.Physiology Washington State Universty, Dr. H. G.Downie ; Prof.Of Physiology Universty of Guelph.
- ⁴⁷Ontario Veteriner Koleji Fizyoloji Bilimler Departmanının Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığına yazdığı 17.01.1966 sayılı yazı.

Yazar Katkıları

- Fikir/Kavram: Nigar Yerlikaya, Özgül Küçükaslan
 Tasarım: Nigar Yerlikaya
 Denetleme/Danışmanlık: Nigar Yerlikaya, Özgül Küçükaslan
 Veri Toplama ve/veya İşleme: Nigar Yerlikaya, Özgül Küçükaslan
 Analiz ve/veya Yorum: Nigar Yerlikaya, Özgül Küçükaslan
 Kaynak Taraması: Nigar Yerlikaya, Özgül Küçükaslan
 Makalenin Yazımı: Nigar Yerlikaya, Özgül Küçükaslan
 Eleştirel İnceleme: Nigar Yerlikaya

Etik Onay

Bu makaledeki sunulan verilerin, bilgilerin ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiği, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçlarının bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğuna dair yazarlardan etik beyan alınmıştır.

CITE THIS ARTICLE: Yerlikaya N, Küçükaslan Ö, 2021. Prof. Dr. Ahmet Noyan'ın hayatı ve akademik çalışmaları. *Eurasian J Vet Sci*, 37, 2, 109-120

